

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 5 ft — kr. Negyedévre 1 ft 50 kr.
Félévre 2, 50. Egy szám ára 12 kr.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DÍJ:

4 hasábos petty sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekül árlengedés adatik.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, KÖNYÖK-ÚTCA, 121 SZ.

KIADO-HIVATAL: BUDAI-ÚTCA, 186. SZ.

Bélyegdíj minden beíratásért 30 kr.

Előfizetni az év folytatásán minden hónap elején lehet.

Középiszkolaink.

A közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalása ez évben a szokottnál nagyobb meredben és oly érdeklődés közt folyt le, mint a milyent ez tígy fontosságánál fogva megérdemel, de már évekkkel ezelőtt is mindig megérdemelt volna.

Már meg is szoktuk, hogy a törvényhozó testület eddig e tárca letárgyalásával nagyon röviden szokott végezni; ez idén azonban a közoktatásügyi költségvetési vita igen sok fontos vallási és tanügyi kérdést hozott a felszínre.

A t. háznak a vallás- és tanügyi iránt való ezen érdeklődésének egyik oka azon körülményben keresendő, hogy az 1883. évi XXX. t.-cz. alkotta középiszkolai törvény életbelépte óta már két év múlt el: e törvény sok új állapotot teremtett és alkotásának az első két évben elért eredményeiről világos képet nyújt a közoktatásügyi miniszternek 1884/5-iki jelentésében.

E miniszteri jelentésben, mint az említett törvény következménye, két nevezetesebb momentum tűnik fel: az egyik a gymnázialis és reáliskolai állapot, mely kérdés évről évre állandó tárgyát képezi a megbeszéléseknek; a másik pedig: az autonóm felekezeti iskoláknak az államtól való közelebbi függése, mely a miniszteriumra új jogokat, de új terheket is hárított.

Főleg középiszkolaink képezi, vagyis inkább nevelik fel a nemzet azon részét, melyet intelligenciának nevezünk, mely az egész nemzetet mozgatja és irányozza; és miután ezeknek nemcsak kulturális, hanem a politikai tisztánlattal összefüggő fejlődése van, hisz ismeretes dolog, hogy a középiszkolai

törvény megalkotása egy decenniumnál több időt vett igénybe, — vessünk egy rövid tekintést ezek állapotára.

A hazai középiszkolák száma 177; ebből van 150 gimnázium és 27 reáliskola; a kormány vezetése alatt áll 117, felekezeti kormányzat alatt pedig 60 középiszkola. Az összes középiszkolai tanulók száma 42 937; ebből a gimnáziumokra 37 448, a reáliskolákra 5489 tanuló esik, vagyis százalékban kifejezve megfelel ez 87 és 13 százaléknak. E számok eléggé mutatják, hogy a gimnáziumok sokkal látogatottabbak, mint a reáliskolák; minek oka az, hogy a reáliskolákat vagy a polgári iskolákat még mindig nem kedvelik a kisebb városok közönsége, mert a megszokottság, ez a hatalmas erő, a gimnáziumokhoz vonzza a szülőket, s mert a reáliskolák jótékony hatása még nem szembeélt; mert nem tudják azt, hogy a reáliskolai alsó négy osztálynak a leendő iparos és kereskedő sokkal jobban veheti hasznát, mint az algnáziumnak. Ez azután oka annak, hogy a gimnáziumok a látogatottságot tekintve túltengésben szenvednek. A nagy közönséget az utolsó években egy beteges áramlat, valóságos „gimnázialis láz és viszketeg” fogta el, miként ezt maga a miniszter is a költségvetés alkalmával több ízben hangszólította; a műszaki, műipari és kereskedelmi pályák pedig ugyanakkor üresen maradnak.

A középiszkolai oktatás eredményét, ennek intenzitását a statisztikai adatok sohasem mutatják biztosan, mert a jó kalkulások nagy száma sokszor a gyöngye követeléseknek az eredménye. E tekintetben csak a közvetlen tapasztalás adja meg a felvilágosítást. A miniszteri jelentés és tekintetben azt konstataálja, hogy a tanítás intenzitása emelkedőben van. Az előmenetelt kitértető táblázatok azt mutatják, hogy a felekezeti iskolákban több a jó sikerű tanuló, mint a miniszteriuméiban; mi egyrészt a szigorú különbségének, másrészt a konviktusi deáksság e tekintetben való előnyének tulajdonítható. Érett-ségire is aránylag többen jelentkeznek a felekezeteknél. Összesen 106 iskola tartott érettségi 2668 tanulóval. (Megjegyzésre méltó, hogy, ha a reáliskolákban kevesebb ifjú jutott is el az érettségi vizsgálat-hoz; de e kevés aztán határozottan jobb sikerrel is állta ki, mint a gimnáziumokban.)

A középiszkolai tanügyi fejlesztése, a tanerők képzése és az iskolák felszerelése mind oly postulatumok, melyeknek megoldása — akár kulturális, akár nemzeti szempontból — kell, hogy a legközelebbi jövő feladatát képezze.

H—A J—s.

Egy kis séta üde légen.

Kéziratok a 1879-iki 25. számlájú eleményeiből. Közl: Dr. D. B.

December hó 20-án 12 órakor, éppen midőn szives gazdasszonyunk a párolgó levest, miyint már négy nap óta nem láttunk, az asztalra tette, kiűn az útcán megperdült a dob s mi az epedve várt levelekből csak annyit ehetünk, mennyit a borjú felcsatolás és más hadi szerelvényeknek magunkra aggatása közben, bekanalazhattunk, mert azonnal indultunk Pácsa alá, hol a vasas és huszár előőrök között egy kis szovaltás történt karddal, de mire mi a helyszínre értünk, már ez megszünt, s mindössze egy pár huszár meg vasas esett el, néhányan megbeszítették, és a vasasok visszavonultak; ennyi volt az egész.

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Szinházi epilógus

(avagy búcsúztató-beszéd, a melyben sok mindenről nagyon emlékező.)

Thalia bajnokai készülnek fölszedgetni sátorláikat. A „művezető” már össze is szedte a magáit és régen a hatodik határban kószál „bérletet gyűjteni”. A kik közelebből ismerik, mondják, hogy ehhez a dologhoz ért legjobban. En nem tudom, de azt tartom, hogy mindenre kell ember. Nem is erről akarok szólni. Valami ellenállhatatlan ösztön súgja, hogy visszapiantassak a lefolyt színházi életre. Nem félek, hogy magamra haragot a színházi kritikust, ha egy kicsit belekényeskedem a dolgába, mert véletlenül jó barátságban vagyok vele. Különbem nem is kritikáról van szó, hanem egy felesztendő életéről, fény- és árnyoldalával egyetemben. És hat hónapig tartó színházi szezon egy nagy városban mégsem olyan kis dolog, hogy a végén legalább meg ne emlékezzünk róla.

A feeskék előháda megérkezett; ott eszev vidáman a napugarság légeben. Mikor az ősszel elköltözték tőlünk, megszomorodtunk. De jöttek helyükbe ősi feeskék: a mi színészeink, s örültünk megérkezésüknek. Vajon szomorodunk e távozásunkon? Fogas kérdés, mert csak evel a két szavalm lehet rá felelni: igen vagy nem! En a magam feleletét belefonom ebbe az epilógusba, melyet em közrebocsátok, mielőtt Thalia elhagyna a várost; mert akadhat biz' az én gondolataim közt olyan is, a melyt bajosan mondhatni hízelgőnek, s azt hiszem, tisztességes dolog az igazat megmondani szembe, mint nyugatit a nem igazat — hát mögött.

Mégis úgy tetszik, arra a főnnebbi kérdésre nem lehet egyszerre megfelelni. Van

egy közmondás a macskáról meg a forró kásáról. Hanem a macska ravasz állat, s én bizon nem szívesen azonosítanám magamat ő kegyelmével, pedig a mi ideai színházi viszonyainkat nagyon hajlandó vagyok forró kásának tekinteni. Azon kezdem, hogy esztér-estére végig dideregni egy fél esztendő a fütetlen színházban, nem közönséges robot munka. Mert az az egyszer-kétszer való fütés csak olyan forma, mint mikor a színész az 50 ft gage-ból csak hárommat kap havonként...

Pedig végig robotoltuk dideregve azt hat hónapot — igaz, hogy nem sokan. Szinte úgy esik majd, mintha valami tehertől szabadulnánk meg. Ez tehát a távozás miatti elszomorodásunkat legalábbis kétségessé teszi.

Különbem is olyan kitarók voltunk, az csak a mi érdemünk, s ha a kitarás nehéz volt, annak megint csak mi magunk vagyunk az okai. Miért nem követtük azokat, a kik az első bérlet után kerekelt oldottak? Bizonyosan volt rá okuk; eljehszhettek őket valami. Talán a repertoire? Biz' ez valami sokat igény nem volt, de azon reményben, hogy majd érdekesebb lesz később, még eléggé megállta helyét. Tán az első operet-előadás, az a szánalmas „Galathea” az az ijesztő rém? Nagyon meglehet. Igen, de minden ép szemű ember olvashatta azokat a fényes jövővel keesetető színpadi értesítéseket, melyekben a „művezető” annyiszor lathá vetette az ő fontos egységét! Csodálatos, hogy nem nyújtott elég garanciát.

Lehet, hogy kevesebb nagyhangúsággal és szerényebb ígértekkel jobban lépre lehetett esalogatni a n. é. publicumot. Mert akadtak éles szemű emberek, a kik már akkor jövendülgették, hogy fele se igaz annak, a mit a „művezető” úr nyomdastefek alá bocsát. Szomorú volna, ha minden jövendölés így beteljesedne! Nem is tudom, mikor lesz alkalma megint a volt „művezető”-nek ekkora genialitást kifejténi egy

nagy közönség színházba járó kedvének a lelohasztásában...

A három első hónap anyagilag kitünően sikerült. Hát szellemileg? Jól emlékszem az akkori hangulatra; mindenki azon esdalkozott, hogy ez a nagyon „középszerű” társulat folyvást telt házak előtt játszik. Hja, az ideai gyümölcstermés, a sok alma, barack, a bő szüret! Pedig hát nem egészen az; hanem úgy áll a dolog, hogy mikor az embernek nincs étvágya, akkor nem eszik, mikor meg éhes, hát nem válogat az ételben; de csak addig, míg — jól nem lakott. Azután már hiába a kínálás; csak a csemegne, meg a finomabb borok a kelendők. Csak hogy a publicum nagyobb része megelégedte a közönséges ételeket, s nem érzett kedvet arra, hogy bevárja a csemegét. Nagyon is sokáig kellett volna várnia...

Igy hát megmaradtunk, vagy inkább megrekedtünk a „középszerűségben”. Mert színészeinket a legjobb akarat mellett sem mondhatjuk jobbakká a közepértéknél, s fölteszek róluk annyi önbeméretet, hogy ők maguk nem tiltakoznak ellene. Szívesen elismerem, hogy egy-két másik egy bizonyos szerepkörben magasabba is tudna emelkedni; de itt általánosságról van szó, s a vidéki színésznek sokoldalúnak kell lennie. E nehézi meg helyzetét, s ki tehet arról, hogy a közönség nem szokott a nehéz helyzetet reflektálni? Megtörténik aztán, hogy a színházi kritikus elnézőbb, mint a színházi közönség; mert amaz a kulisszák mögé is bebetekint, emez pedig csak a lámpák előtt látja a színészt; és meglehet, hogy emez itt helyesebben, de amaz h u m á n u s a b b a n.

Itt pedig az idén ugyancsak volt szükség a humanitásra. Az „igazgatóság” összeszedett egy nagyobb részt ismeretlen tagokból álló színtársulatot, s mivel kinek-kinek játszása kellett azt, a mi paranosolva volt, hát játszott úgy, a hogy tudott. Végre is ha egy közönséges embert akarata ellenére megtesznek nagy úrrá, hát tehet arról az a

Mi azután Pácsára mentünk, hol zászlajunk három első százada a sánczokba volt menendő szolgálatra, másik három százada pedig a faluba éjjeli szállásra.

Itt azonban nem a „Fogadj Istent” volt olyan, mint az „Isten jónap”, hanem megfordítva az „Isten jó nap” volt olyan, mint a „Fogadj Istent”, mert Mihályi őrnagyunk értesülve, hogy a sánczokban a kiadott paranos ellenére egy szál szalma sinces, elszólitja a bámulók közül a bírót, s mivel ez a három óriási szalmakazal előtt, mely mellett épen álltunk, azt találta mondani, hogy ő biz nem ad egy szálalt sem, az ő Istennek sem! mert ez a szalma a káptalané. Az őrnagy erre röviden így replikázott: „Két tizedes előre, vegyék ki a bíró kezéből azt a pálcát, vágjanak rá vele tizenkettőt. Se kukk, se bakk, a bíró kezéből kivesszik a fiatal tölgyfa pálcát, a bírót leterítik a szép fehér hóra, s olyan tizenkettőt csapnak arca ellenétetere, hogy testvérek között is megért volna huszonnyegyet.

E barátságos beköszöntés után, hat legény meg egy tizedes szurony közé kapta bíró urat és kísérte kocsi, szekeret rendelni s pár óra múlva anyi volt a szalma a sánczokban, hogy a legényegység köztökösége állt benne.

Különbem a többi pácsai lakos sem volt jobb birájánál, mert az is csak akkor nyitotta meg az ajtaját, ha látta, hogy be akarjuk rúgni, ételadással szó sem volt, fekvésre való szalmát is csak akkor adott, mikor a gerendákig erő ágahalmazból kezdték földre hárítani: a fodros párnákat, a sávos derézkajákat és kartony dunnákat. Ily gyáva lélektos fogadtatásban nem is részesültünk egész hadjárattal alatt sem német, sem a horvát-ajkú polgárainknál soha, pedig a pácsaiak tözs-gyökeres magyarok volnának; ott is hagytnk őket, mint azt. Pál az oláhokat s indultunk Tényére, a német sörök ugyan megkísértették a marasztalást és a Rába jegén, mely már ekkor elég vastag volt s az ágyúkat is elbírta, élénk akartak kerülni, de Szegedi dandárparanosok úr, a part oldalán elnyúló nyírfás erdőben, zászlajunkból csatáránzózatot képezvén, a partról egy üteg hat fontosból úgy

közönséges ember? Csak becsületére válik, ha a kényszerített nagyuraságba törekszik magát beletalálni. Hát ha nem törekszik? Azt bizon rosszul eselések. — Például Császerről az irigység sem mondatja, hogy nem tetszetős színpadi alak, hogy nem képzett színész s hogy nem igyekszik minden szerepéül valamit alkotni; igen jó vidám szerelmes és iparkodott komoly drámai szerepekben is jó lenni, a mi nem mindig sikerült. Mert van egy nagy hibája: a mily hévvel tud apológiát írni a színészek érdekében, épen oly kevésbé szereti szerepeit — a színészet érdekében — megtanulni. Ebben a hibában szenved Szigethy is, csak hogy ő nem irt apológiát a mások nevében, hanem jó eleve kikásmányolta a közönség tetszését — a maga érdekében; ezt a tőkét aztán jó sokáig kamatoztatta. Az a baj, hogy később pazarul bánt vele; pedig a mit pazarolnak az hamar eltyeg. Ilyen úton-módon szállott alább Kömlynek is különben kétes értékű népszerűsége, melyet megszerezte egy nagyon buta alkalak, fókózott a „Koldus deák” részeg tömlőzartójával (ezért méltó az elismerésre) s gyöngített későbbi meg nem tanult szerepeivel. Egyet el nem tagadhatunk tőle, hogy a részeg és bárgyú alakok ábrázolásában kifogástalan. Lengyelben, ha szavalt, több — ha énekel, kevesebb a hang, mint kellene; jó népszínműi alak, de jobb szav köcsmáros és bécsi fiakkor. Nekem úgy tetszik, hogy ez gyanus érdem. Ki tagadja, hogy Hevesi iparkodón jó népszínmű-énekes lenni, ha kevesebbet érezlegne és többet soványodnék? De azért Gődör Sándor mégis becsületére vált. Tihanyinak nem nagy örömet szerezte az a kísérlet, ha a mérleg egyet serpenyőjébe a sikerült, másikába meg a nem sikerült szerepeit rakná. Pedig ha mindenki eltagadja is tőle az iparkodást, én nem — ellent mondom. Tán nincs senki, a ki Erzsézyesről el ne ismerné, hogy többnyire hátlatlan szerepei voltak, s mégis kedvvel csüggött

hányatta rájuk a barna gombócot, hogy a sógorok, midőn mi az erdőből a puskatűzet is megkezdte, rögtön háttat fordítottak és úgy futottak vissza, hogy Szegedi parancsnok úr nevetve kiáltotta: „Néztek tiük, adta németje, hogy rázza azt a szegény kis borjút”, s mi ezentúl háborítatlanul értünk Tinivére s innen Sósútra. (Fehérmege.)

Itt azután jó dolgunk lett volna, mert beálltunk juhászoknak, a mennyiben a hazafiaságról nem épen előnyösen ismert sz. felhővári káptalan juhait rögtön pártfogunk alá vettük s a juhászok sajtó juhakkal szelnek eresztették s naponta mindenki szakasz egy-egy vágót kapott szőröstől bőrröstől, bor is jutott elég, csak az az áldott jó kenyér hiányzott, s még Mócsi szomszéd sem adott a legfinomabb őrűbörtört sem többet harmincz aszalt zsemlyénél, e pedig friss korában sem terhelte volna meg 25–30 honvédi gyomrárt, s nem igen bántuk, hogy 1849-iki január elsején 19–20 fokú hidegben útra kellett kelniünk Buda felé, noha az éjszaki szél úgy csipkedte arczunkat, mint a rozsbortóva, de hát itt sem lehetünk egészen szerencsések, mert a Tétényi dombok mögött aligha meg nem puskázuk egymást, a nagy ködben, egy a mi bevonnalánk fedezésére oda rendelt husárszázaddal, ha Szegedi parancsnokunk minket esztendőre állítván, három huszár kíséretében közelükbe lovagolva fel nem ismeri őket, mert már azok is épen rohamra készültek.

A tévedés felidézése után jót nevetve tovább folytattuk útunkat, de őh fájdalom a mi századunk mégsem élvezhette Budaörs kemenezéinek bolygató melegét, mert a község határán levő eszardánai századunk, egy főhadnagy parancsnoksága alatt hátrahagyott, mert előrségi szolgálatra s nekem jutott a szerencse az első szakasszal felmászni a majdnem térdig érő hóval fedett legmagasabb kopár hegyre, mely a koresma felett meredezett.

Parancsul kaptam, hogy Farkasfalva felé 100–200 lépés távolságban nagy őrzemet állítsak, félóránként felváltassam s ha németet látok, jelentsem. Az őrtanyán tízneli nem szabad. Igéretül magammal vittem, hogy négy óra múlva felvált bennünket a második szakasz.

A hegyre felvéve őrtanyát csináltunk a holdvilág enyhéjében, azaz nagybőrdű szétrugdunk a havat, gúlába állítottuk tegyverünk, kiállítottam az őrzemeket és elkezdtem táncolni. Így habár nagyon vonzotta, de mégis csak elmúlt a 4 óra, elmúlt 6, 8, de felváltó csapat csak nem jön, s mi már félig mind megvagyunk dermedve.

Végre leküldök egy legényt a századparancsnokhoz, megtudandó, hogy mi történik velünk? ez visszajön azon hírrel, hogy a csárdánál egy óra honvédi szines, s a koresmáros, ki már maga is lefelelt, azt mondja, hogy mind bementek Budaörsre. Mi tehát rövid hadi tanács után elhatároztuk, hogy mi is bemegyünk: úgy is tettünk.

Budaörsön úgy éjfélt után 1–2 óra tájon beálltunk az őrnagy lakása elé, itt megint azt halljuk, hogy már több mint két

óraja, az egész csapat elindult Budára. Mit volt tenni, mit nem, elindultunk mi is s az úton felszedve karabélyt, protszakot, pisztolyt s más effélé apróságot, a mit az előtünk utazó és alvó lovasok s tüzerek elvesszettek. Reggeli 6 órára beértünk a Krisztina-városba s én mint legelső csapatparancsnok 30 legényemmel beszálltam a templom melletti koresmába, a nagyharang kontórára rendeltünk mindenki legénynek egy-egy négy krajczáros berdot, félverdugó pálinkát és egy kéve zsipot, (no de nem enni ám, csak rajta feküdni) azután meghagyánk nekik, hogy együtt maradjanak és aludjanak, magam elindultam a zászlóalj főlkérésére, mivel azonban se Budán, se Pesten nem tudtuk nyomába igazítani, a Károly-kaszárnya gondnokát, elmondván neki, mi történt velünk, megkértem, hogy fogadjon be bennünket szállásra és rendeljen számunkra ebédet, mert a tegnapi köd, mit az úton ebédeltünk, már nagyon kikopott a gyomrunkból.

A kaszárnya gondnoka nemcsak szívesen engedett kéréssemnek, hanem, a mi halhatlan abból az időből, még a Krisztina-városi kontót is kikézte, mire én a legény séggel azonnal át is mentem.

Végre este felé nyomára jöttem, hogy zászlóaljunk, az éjjeli bevonnaláskor, mindjárt kinn maradt a Gellért hegy alatt levő sáncokban, előrségi szolgálatra, s csak estende jön be a várba éjjeli szállásra.

Utunk indítottam tehát csapatomat, s az őrnagy szállása előtt rendbe állítva, megtettem jelentésemet, melynek hallatára az őrnagy majd vörös, majd kék lett s szintén reszketett a dültől, azután rákiáltott az ordonónczra és elhívatta a főhadnagyot, ki a csárdánál, mint őrpáncsnok, velünk volt, időközben kardot kötött, spakáját föltette. Mikor aztán a főhadnagy, engem meglátva, félholtan megállt az őrnagy előtt, mondott ez neki sok mindent, de azt, hogy jó katonát egy szóval sem említett, mesélt neki mulatságos infámkassziókról, nyugalmas főbélvősről és más efféle élvezetes dolgokról, míg végre hozzám fordult, s kiálta: „Jobbra át, indulj!” és én mentem gyors léptekben. Hogy tovább mi történt, nem tudom, mert a főhadnagy urat többé sohasem láttam.

Egyleti és társadalmi élet. Intézetek.

A második fölolvásó estély annyiban tért el a meghatározott programtól, hogy Willer József tanár gyöngyölkedése miatt Zerdahelyi Ödön tanár lépett a fölolvásó asztalhoz az „Amerikai apróságok”-kal, melyek a díszes számban összeseregelt közönséget zajos természetnyilatkozatokra hangolták. Kivonatot belőlük azért nem adunk, mert a szerző úr szíves ígérete folytán közölhetjük majd egész kiterjedésében a kitűnően összeállított mozaikot.

A második fölolvásó dr. Beliczay Jónás jogakadémiai tanár Habsburg Rudolfról írt jegyzetét. Utalva azon fontos szerepre, mely

a Habsburgoknak Közép-Európa és Magyarország történetében jutott, áttér a család eredetének ismertetésére. A család legrégebb ismert tagja Gazdag Guntram, I. Henrik császár és fegyvertársa Ennek fia Lancelinus, vagy Landolus, vagy Bezelinus, ismeretes mint Muri számból község választott védnöke. Négy fia közül kettő, Rathod gróf és Werner, strassburgi érsek, építette 1005–1030 közt a Svájcban, Aargau Kantonban, az Aar vize mellett, a Wälpelsberg nevű halmon, a romjainak még ma is látható Habsburg várárt, melytől a család nevé vette. Rathod fia, II. Werner, az első, a kit habsburgi grófnak neveztek. Különbön az okiratilag hiteles nemzedékre csak III. Gazdag Albrecht (†1199.) kezdődik; ennek fia II. Rudolf nemz. IV. Albrechtet, a kinek két fia: III. Rudolf, a későbbi császár, és V. Albrecht után a család két ágra szakadt: a habsburgi és elzászi grófok ágára (a későbbi osztrák főhercegi vonal) és a habsburg-lauffenburgi ágra, melynek későbbi hajtása a Kyburgi ág. E két utóbbi ág még a XV-ik század elején halt ki. Rudolf 1218. május 1-én született Limburg városban. Ifjabb éveiben eleinte II. Frigyes osztrák udvaránál tartózkodott, a ki keresztatyja volt, később II. Ottokár cseh király udvarába ment, valószínűleg még azon időben, midőn ez atyja ellen fellázadt. Otthon meglehetősen nyughatatlan életet folytatott, mígnem 1273. őszén császárrá koronáztatván, nagyobb feladatok megoldására vállalkozhatott. A választó fejedelmek egyrészt akként kötötte magához, hogy nekik leányait adta feleségül. Legnevezetesebb tette egykori ura II. Ottokár cseh király ellen folytatott harca, a ki a császár és a birodalmi tanács határozatainak nem akart fejeit hajtani. Az ügy kandra került s az 1278. évi augusztus 26-án Dürnkrunál, Alsó-Ausztriában, vitt csatában Rudolf javára dönt el. E csatában 40.000 magyar és 15.000 kún vett részt, a kit Rudolf segítségével IV. László király küldött. Ottokár leveretésével (a cseh királyt a csatában saját nemessége ölte meg), lehetővé vált Németországban rendet teremteni s Rudolf ezentúl összes tevékenységét Németország helyviszonyai rendezésével töltötte. Meghalt Gelmserheimban, 1291. szeptember 30-án s a spirai egyházban temettetett el. Első neje 7 fia és 7 leánya született, második házassága (1284) magtalan maradt.

Ha jellemző az autográfai az egyénre, kinek keze alól kikerültek: mégnélkübb visszatérőzi a felolvásó eszmékéről a dolgozat, melyely a nyilvánosság elő áll. Dr. Beliczay Jónás tanár, ki forrás-tanulmányokkal örmöst és országsszerte elismert eredményeivel foglalkozik, a Fölolvásó Társaság estélyein is így komolyabb irányú és mélyebb becsei előterjesztések elvezetése szokatja közönségünket. Nem is lenne czélszerű, ha csak mindig czukorkák képeznék annak szellemi táplálékát. Azt hisszük, hogy e kitűnő munkálattal majd a „Budapesti Szemle” vagy a „Századok” hasábjain fog a közönség teljes kiterjedésében találkozni.

társaságát, hogy most már nem akarják elereszteni innen; maradjon itt műkedvelő-előadások rendezőjének stb. Én jobbat tanácslok neki: vegye kezébe az igazgatói szigort, szerződtesse az ösre egy derék társulatot és próbáljon szerencsét újra, s azt hiszem, akkor a szubvenzio érdekében sem kell „disz-előadást” rendeznie, de még a közönség kedvére is számíthat.

Mert a mi közönségünk szívesen megy ám a színházba, csak legyen miért és kiért. Hogy holmi komédiákat és „kék macska”-beli zöngeményeket megtapsolnak, az nem határoz semmit; tudjuk, hogy kik tapsolják. A helybeli nagy számú intelligencia manemű elvezetéseket keres a színházban, s ha az idén ezeket nem vélte megtalálhatónak, azért nem ítélték el. No meg aztán mindjárt eleintén nagyon is gyöngye hírek kezdtek szármalni a társulat képességéről. Sajnos, hogy ezek a hírek később mind jobban és jobban igazolódtak az „igazgatás”, „kezelés” és „művezetés” titkairól is kezdett lehullani a fátyol, elkövetkeztek a kassza-felolvasás szomorú korszaka, s bekészöntött a hét szék esztendő. Üres gyomorral még buknezetet vetni is kínos, hát játszanak is szavalni... A színházat elhagyta a közönség, a társulatot meg a kedv, főleg miután az is odább illant, a ki a kedvet zenével kísérte volna: a karmester. Az „öreg” Jáni Rosébna ismertem meg igazán az ő „derék”, „művezető”-jét, s azóta, ha rajók gondol, rögtön eszébe jut egy ismert nóta. A karmester volt legdrágább és leghasznavehetőbb tagja a társulatnak; legkésőbb jött és legkorábban ödalgott el. Jól tette; legalább megkímélt bennünket egy újabb operette-merénylétől.

Sok, sok mindenről lehetne és kellene is még itt megemlékezni. Mert egy felszentesz színi élet egy magasabb igényeket emlegető város társadalmi és kulturális viszonyai közé bekelve nem olyan dolog, hogy félvállról nézzük. A színészetnek most

Kalazanti ünnepély a helybeli egyes tanítórendi társásban. Eyről evre visszatér a a kedves pár óra, melyet ez érdeműs rendnek növendékei úgy töltönek ki, hogy márczus 25-én, mint rendjök megalakulása emléknapiján családi örömmünnepet rendeznek és ez ünnepülésre, mely bár papi jellegű, a helybeli papsgón és oktató testületeken kívül más érdeklődőket is szívesen látnak. Az ünnepélyről előszóztott program gazdag tartalmából első sorban magának a növendékek tanulmányi feltegyelvényének, ft. Szabó Ferenc tanár úrnak előterjesztése emelkedik ki, mely köré a műsorzat többi részletei izléssel csoportosultak. Ó városunk nagy szülöttének, bold. eml. Horváth Cyrillek egyik bevezetett dolgozatát „Az Istenszeme eredetéről” méltatta, mint olyan, ki a mély fölfozóság bőlesze eszmévilágába behatolt és fölolvásásában méltán tette föl a kérdést, vajjon ki lesz az, ki az elhunyt magyar bölcselőnek méltóan lép majd nyomába? Tanulmány és tárgykezelési rutinról tanácskodott Süták József növendék fölolvásása is Dugonics András első magyar regényről munkásságának helyesen fölfozott jellemzésével. Talál is az ifjú nemzedék követendő példaként saját rendi elődeinek díszes koszorújában eléget, sőt maga irodalmi körük is méltán viseli a „Horányi kör” nevet, mert annak érdemes tulajdonosa szintén kegyesrendi tag volt. Sikerült a két szavaltat is, melyek költemények magok a növendékek írták. Az első „A bujdosó alma” címűt megkértük lapunk számára is a szerző Kiss Páltól. A másik egyházi tartalmú, esimes darab „A menny araja” című és szerzője Becker Nándor.

Ezeket kívül még három csoportba osztható a műsor érdekes és szépen megtestesített tartalma. Szabatosan játszott a zenekar 3 darabot Suppé és Verdiőt. Harmonium és hegedű duett volt tovább Schubert G. moll szonátinjá; csupán harmóniumra Donizetti „Belizár”-jából egyveleg. Zeneileg legsikerültebb volt és legfőbb tapost arattt ama 3 szék férfiak négyes, Wagner, Dürner, Flotow szerzőkötől, mely darabokat eddig még Kecskeméten nem hallottunk. A zenei résznek vezetője Becker Nándor papnövendék volt. Megelégedéssel tekinthetnek vissza fíradásukra a növendékek, mit ez ünnepély rendezése körül annyi tapintattal fejtettek ki; de reményvel telhetnek el ilyen törekvő utódok láttára a rend ama tagjai is, kik a közjó előmozdítása körül már a nap hevét és melegét viselik, ki ifjú erővel, ki a munkás élet nyújtotta tapasztalás kincsével. S midőn az elismeréssel városunk főpapja szokott eszmegazdag buzditó szavaihoz kifejezést adni, mindnyájunk érzelmet tolmácsolta, a kik az ünnepélyen jelen voltak.

Felhívás Kecskemét szab. kir. város n. é. Közönségéhez. — Az 1885. évrben megtartott országos kiállításban kitünt, hogy hazánk kevés kivétellel bírja mindazon anyagot, melyekből a hazai iparos kellő szak-

mindenik. Már csak megvallom, hogy az én színészem Völgyi. Beössása meg neki Jókai Szatrárn Péter, hanem a többi szerepe mind ügyes alakítás a maga nemében. Legfőbb érdeme, hogy sohasem Völgyi és mégis mindig Völgyi Gyula, az ügyes jellemszínész, a józón komikus, a ki magasan áll a közép-szereség fölött.

A nőkről szívesen hallgatnék, de ha már elkezdtem a szemlést, hát csak folytatom; hisz a szemle épen ennél a csoportnál lehetne érdekes. Csak lehetne? ... Ne tagadjuk, hogy a színpadon is szeretjük látni a csinos alakokat, s a szép külsőért bizony szívesebben megbozsátunk egyet-mást. Ez már olyan emberi gyöngyesség. A legelső és legáltalánosabb észrevétel, a mit az ideai színtársulatról hallani lehetett, e körül a dolog körül forgott. Nem esoda aztán, ha a Borsod-néi hangja színteleneknek, játéka bágyadtabbnak, előadása egyhangúbbnak tont föl a férfi közönség előtt, mint a milyen valóban; a társulat naivája sohasem tudta meghálítani a közönséget, pedig bizony sok gondot fordított szerepre s mindig értelmesen alakított. Eresztéyesné bánatos, kesergő anya-szerepek alkalmas, csakhogy minden anyát keseregve játszott. Szathmáryné tetszős színpadi alak, de csak — néma szerepekben. Léoványának minden föllépte, ha reá nézve nem is, de a közönségre nyereség volt; minden szerepét úgy töltötte be, a mint kellett; s nem nagyított, ha azt állított, hogy szerepkörében bízást concurreálhatna a népszínműv komikáival. A komikumról jót eszembe a tragikum. A mi tragikai hősnőnk Szigethyné lett volna, ha erre tere nyílik, de alig volt alkalma hangját érvényesíteni, pedig abban a hangban nem közönséges drámai erő rejtezik. Hangról levén szó, keresem a primadonánál, de nem találom; ott rekedt bíz ó a nagyhangú ígéretet labirintusában. Pedig ekeskőnk volt anyni, hogy egy lélegetre el se lehet számlálni. Csizsérné egy-két

népszínműben, két operette-ben szerencsét próbált, de aztán belátta, hogy primadonának lenni szép, de nehéz mesterség. Tarasovicz Margitja néve nagyon kellemetlen lehetett az a malheure, hogy mikor énekelnie kellett volna, sohasem volt disponálva; azért nem is próbálta sokszor. Tolnainé nem kedveltette el semmi; vékony siphangjával mindig ki tudta szorítani a nótat, s bár nem sok változatossággal, de mindig tisztán és türethetn énekel; játsznai pedig csakugyan játszott s szerepét akkor is tudta, mikor nem tudta. Nagy előnyre szolgált, hogy a dráma jó ideig színtelent, s elkezdődött a népszínműv kora, mikor két hétig egyebet se láttunk, csak népszínművet ismerős és ismeretlen szerzőköt. Ekkor lett a kritika Tolnainéra figyel-mesebb; rá is fogták, hogy megvesztegette a kritikuskat selyem színlappal. Pedig jutalomjátéka alkalmával az egyik kritikus még csak közönséges színpot sem kapott ...

Nos, hát elsoroltuk a társulat első-óra ngú erőit. Mondom, hogy nem ók az okai, ha itt elősrongatának kellett lenniük. Legalább iparkodtak (nem mindnyájan ugyan) azok lenni. Nem is kellett volna ide más, csak egy drámai hős, egy másik naiva, meg egy operette-primadonna mind a javából, s akkor a társulat egészen helyén való lett volna. Hanem az az öreg líba, hogy az igazgatóknak nem volt helyén — a sörpáje, vagy legalább annak a nyele, hogy idejokorán kikergette volna az „igazgatásból” az oda nem való elemeket. En úgy ismerem (mások is) Jáni urat, hogy ő egyébként derék, becsületes ember és jó színész, csak az a hibája, hogy jámbor erélyű. Félhasználták vignettnak az igazgatósági pap laczkra, melyben finom bor helyett közönséges vinkó illetlenkedett. Most már csak viselje türelemmel, ha a mások túrpisságit is ó reá kenik. Meg is fogadta keményen, hogy ez tán másképp lesz! Csakhogy asztaltársai annyira megkedvelték az ő előzőkény

más a hivatása, mint felszázaddal ezeltő, de nem kisebb fontosságú. A színész a társadalom tagja, de tanítója is egyszerűsmdn; hivatása nagyon nemes. Megkívánjuk, hogy méltó legyen a társadalomhoz is, meg hivatásához is. Mindig rosszul esik a lelkennek, ha a vidéki színészetet cigányélethez hasonlítják. Az esik rosszul, hogy nem mondatom rá mindig, hogy — nem igaz! ...

Az idei színi viszonyok végre oda fejlődtek, hogy az „igazgatóságot” — mint a helyi sajtó írta — „elcsapták”. Valóssággal a rendőrségnek kelle beavatkoznia a színház belső ügyeibe. Csakhogy késő volt már anyi eső után a rendőri köpönyeg is. Kecskemét városa mostanában nem volt szerencsés a színházi ügyében. De számlamasbb viszonyok közt tán sohasem volt mint az idén. Ennyi kapkodás, tehetlenség, vergődés, könnyelműség, kijátszás, zür-zavar aligha volt még napirenden a kecskeméti színháznál. A közönség segített magán úgy, hogy háttat fordított a színháznak; de nem fordíthat háttat a városi színiügy kérdésének, mely immár égetővé is lehet ...

Távozó színészeinket illetőleg talán hegyesebb tollal is írtam, mint hogy ók várták volna? Nem gondolnám. Hogy nem tartom őket „holmi”-nak, bizonyítsa azt ez a kis elmefuttatás, melyre bizony nem vesztegettem volna sem papíroszot sem időt, ha csak csepőgrókról volna szó ... Mindig a legjobb indulattal voltam a társulat iránt, védelmeztem, a miben lehetett s végeztil is kijelentem, hogy bizony bizony sajnálom azt a néhány jobb sorsra méltó tagot, a kikből egy kis lelkiismeretességgel és ügy-szeretettel jóvaló társulatot lehetett volna szervezni, tisztességes színházi életet teremteni. Vezérelje őket jó csillaguk jobb viszonyok közél! ...

Calamus.

értelem és kezi ügyességgel ép úgy képes alkotni szép cikkeket, mint a külföld bármelyik iparúzó nemzete. Együttal be kell ismernünk azt is, hogy bár örvendetesen esett látnunk a haladást iparunk egyes ágaiban: még korántsem vagyunk ott, a hol nyugot kultur államai állanak, melyek a szakértelem és kezi ügyesség folytonos fejlesztése által az ipari műveltséget magas színvonalra emelték.

Miőn nemzeti képviselőtünk megalkotta az 1884. évi ipartörvényt, nem lehetett más célja, minthogy a hazai ipart a fejlődés és haladás útjára terelje. Ezért tette kötelezővé az iparostanoncok iskoláztatását is, hogy a majdan önálló iparos szélesebb szemléletű látókörrel tájékozottabb tudatú ipart oda hajtsa, a hol a nemes verseny majd megtermi méltó gyümölcsöt. Amde ez csak egyoldalú kiképzés volna, — miért is intézkedés történt az iránt is, hogy az iparostanonez ne csak értelemben legyen ügyesebb, hanem kezeik vezetésében is.

Ezért rendeltetett el felsőbb helyen, hogy az iparostanoncok saját képességükhöz mért munkáikból minden évben kiállítsák rendezésük, mely jutalmazással összekötötté, serkentse a tanoncokat minél jobb és szebb iparüknek kiállítására s így közvetve kezi ügyességének tökéletesítésére.

E tanoncunkia kiállítás rendezése a kecskeméti iparskola felügyelő bizottságának és a kecskeméti ipartestületnek jutott közös osztályrészül, melyeknek kebeléből kiküldött rendező bizottság azon tiszteletteljes kéressel fordul Kecskemét város kir. város nagyhatalmú közönségéhez, hogy a kiosztandó jutalmak összehozásában fillérekkel a bizottságnak segélyre lenni kegyeskedjék.

Ezen jótékony célú adományokat elfogadják Pataki Imre biz. pénztáros úr (az I. ker. iskolánál) szerdán 3—4 és pénteken 4—5 órai időközben.

Kecskemét, 1886. márczius 19.-én.

A rendező bizottság nevében:

Györfly Balázs, Zsigmond M. József, biz. elnök, biz. jegyző.

Felhívás. Az Országos Magyar Dalár-egyesület az 1884. évi miskolci országos közgyűlés határozata alapján Pécs, sz. kir. város törvényhatóságának és a pécsi dalárda-tagegyület hazafüli s vendégszerető meghívására f. 1886. évi dalversenyre és dalnappélyre f. évi augusztus hó 12—16. napján Pécs, sz. kir. város falai között fogja megtartani.

Dalárdaink a fent kettő ünnepélyen — mint működő dalárda — részvételt ehatározván, a működő tagok bejelentése már eszközöltetett. Mivel pedig az ünnepélyen résztvenni óhajtó pártoló tagok mielőbbi bejelentése is szükséges: tisztelettel kérem fel a „Kecskeméti dalárda” t. pártoló tagjait, kik Pécsen, az országos dalár-egyesület által kivívott előnyöket élvezni kívánják, sziveskedjenek ebbeli ehatározásukat legkésőbb f. évi április hó 15-ig alulírott nál bejelenteni. Az országos dalár-egyesületi alapszabályok 15. §-a értelmében az ünnepélyre bejelentendő pártoló tagok után — rendezési költségek fejében — személyenként 2 frt levén befizetendő az anyaegyesület pénztárába, kérem a résztvenni szándékozó pártoló tagokat, hogy ebbeli kötelezettségüknek a jelentkezés alkalmával eleget tenni sziveskedjenek.

Megjegyezni kívánom, hogy ezen 2 frt díjért az országos magyar dalár-egyesület rendező bizottsága leszállított árú menetekről és szállásokról fog gondoskodni.

A mint egyszéről meg vagyunk győződve, hogy az ünnepély úgy Pécs városának országos hírnevéhez méltóan, mint az egyesület művészeti feladatainak megfelelően fog megtartatni: úgy másrésztől erős bennünk a remény, hogy egyesületünk t. pártoló tagjai az eszmét melegen fölkarolva, tőmegg megjelenésükkel dalárdaink tekintélyét és díszét emelni, hazafüli és erkölcsi feladatunkat ismerendik.

Kecskemét, 1886. évi márczius hó 22.-én.

A dalárda megbízásából

Ifj. Tóth István, egyesületi titkár.

Meghívó. Az Orsz. Középsik. Tanár-egyesület Kecskeméti Köre f. é. április hó 1-én (csütörtökön) d. u. 4 órakor a főreáliskola tanteremben rendezés havi gyűlést tart, melyre a t. Tagtárs urakat és a t. Közönséget ezennel van szerencsém meghívni.

Napirend: 1. Forradalom az irodalomban. Előadó: Erdélyi Károly, k. r. főgym. tanár.

2. Az önképző-körök kérdésének megvitatása (a pozsonyi kör indítványa). Előadó: Pintér Kálmán, k. r. főgym. tanár.

3. Esetleges indítványok.
Kecskeméten, 1886. márczius hó 26.-án.
Dr. Szombathy István, e. i. elnök.

SZÍNHÁZ.

Márczius 20-án, szombaton, Gerő Károly új darabja „A tünikás leányok” nem nagy közönséget hódított a színházba,

újabb bizonyosságát annak, hogy vége felé jár a saison, a mi különben a fokozatosan gyaroló előadásokon is meglátszik. „A tünikás leányok” fővárosi életkép, s mint ilyen, nem is számíthat arra a hatásra itt vidéken, mint talán (?) a fővárosban. A darabnak sokkal több a gyöngösesége, hogyszem jó lehetne s magában hordozza az „életképeknek” nevezett szindarabok minden fogyatkozását. Lehet azonban, hogy csak azért tűnt föl olyan gyöngének, mert nagyon gyöngé előadásban láttuk. Csupán Völgyi (házmester) és Tarasovics M. (neje) tudták a közönséget mulattatni, meg a — pineski kutya. Se cigány, se karmester nem levén, természetesen, hogy nota sem volt egy sem! Vasárnap a darab ismétlődött.

Kedden, Völgyi Gyula jutalmául színe került a „Kintornás család” meglehetősen előadásban, kis közönség előtt. Jucitz Csányi Juecziá, Völgyiné, jászotlaga elég sikerrel; Borsodiné Maribán mutatott be szép alakítást; Károly rokonszenves jellemet Csizsér szintén szépen tüntette föl; azonban Völgyi, bár jól játszott, Samuhos mégis aránytalan alak volt s Szigethy Dána Nécziből alig mutatott föl valamit.

Csütörtökön a „Falu rosszasza” titűtékek agyon a botrányos túlzásokkal, melyek legbőségesebben engedett meg magának Szigethy, a ki Gönszot, ezt a pártatlan népszínmű alakot úgy tönkre tette esetlen mókázásaival és megbocsáthatatlan improvizációival, mintha csak kedvét lelve volna a pusztításban. Lengyel helyül-közzel mutatott föl valami keveset Döngörből, de legnagyobb részben csak Lengyel maradt bíz ő s épen legszebb jelenetét ejtette el. Tolnaiélev Finnn Rózi volt, jól énekel s alakítása egészen véve sikerült. Csak a Borsodiné Boriskája volt minden tekintetben díszes érdemlő alakítás és szinte enyhítette az kellemetlen érzést, melyet Tóth Ede remekének ilyetlen meghurcoltatása kelthetett.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **67 éve a nagy tüznek,** mely április 2-án városunkat pusztította, e nap delutánján istentisztelet és este 8 1/2 órakor a két legöregebb harang bongása emlékeztet a katasztrófára.

A városi dalárda folyó hó 24-én esti 7 órakor, a „Beretvás-szálloda” termeiben társas vacsorát rendezett. A bankett nagyon látogatott volt; a dalárda pedig előszedte legjobb darabjait, melyeket a jelenlevő pártoló tagok és műkedvelők általános közteszése között igen szép sikerrel produkált. A kedélyes társalgást több felkötözött is fűszere. Első ízben társadalmi életünk minden mozzanatát éber figyelemmel kísérő polgármesterünk, Lestár Péter úr mondott a dalárda nagyhatású beszédet; azután Györfly Balázs ügyvéd a dalárda vezetőjét, annak diadalokban résztvevő veterán és új tagjait éltezte. Klein Gyula ügyvéd Katona Zsigmond gyógyszeresre írta poharát, míg a helybeli dalárda létesítésében kiváló tevékenységet fejtett ki; Katona Zsigmond pedig a dalnak az emberi kedélyre való jótékony és felvilágosító hatását eszetele, az együtt volt társaságot éltezi. Az estély derült hangulatban folyt le, melynek az éjféli utáni 2 óra vetett végét.

— **A jövő fölőlvásás** már a kegyesrendi főgymnasium dísztermében lesz, fölőlvük rá a részvevő t. közönséget.

— **A helybeli szintársulat** szubvenzió adományozásáért folyamodott a városi hatóságokhoz. A tanács a rendőrkapitányságot kereste meg véleményezés végett, mely utóbinak nyilatkozata folytán a szokásos 800 frt szubvenzió helyett 200 frt utazási általányt fog kapni a társulat. Igaz, hogy nem nagy summa, de bizonyára elegendő annyimennyivel a társulat tapasztalt működése és viselt dolgai után bátran megelégedhetik.

— **A helybeli ipartestület** t. hó 25-én delután 2 órakor a „Prötéta” helyiségében, Szegedi György iparhatósági biztos úr jelenlétében, rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlés igen népes volt, az egybegyűlt tagok száma 450—500; tárgytát a segédjegyző megválasztása és a pénztárnok tiszteletdíjának megállapítása képeztek. A megjelített szavazás eredményéhez képest Vida József, volt alelnök, 274 szavazattal választott meg segédjegyzőnek, Dobóczy Mihály 102 szavazata ellen; Vida József alelnök helyett pedig Búzás József alelnöknek egyhangúlag megválasztották. A pénztárnok tiszteletdíját évi 100 friban állapították meg. Végül pedig a mult évi tisztviselőnek ügybuzgó működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a gyűlés. A szép rendben megtartott gyűlést az Ipartestületnek, mint elsőfokú iparhatóságnak, másik gyűlése követte, mely alkalommal az iparhatósági megbízottakat — számszerint 20-at — választották. Megválasztották: Marosi Gerő asztalos, Erdei Imre kovács, id. Teleky János kőműves, Wittmann Károly czukrász, Körömczi Ede mérészáros, Kőnyves László eszmadia, ifj. Marton József kalapos, Szabó Lajos asztalos, Pátkay József szabó, Beretvás Pál ven-

déglős, Cseh Lajos bognár, Sántha Lajos mészáros, Pentl Antal lakatos, Grünblatt Ignác nőszabó, ifj. Biró János eszmadia, Nyírády László kereskedő, Harkay József kereskedő, Beer MR kereskedő, Karácsonyi Zsigmond kereskedő, Pataky Vilmos gőzmunkás igazgató. — Ezáltal helyenvalónak tartjuk fölemlíteni, miszerint kívánatos lenne: ha a megbízottak működését jövőre jobban igénybe venné az iparhatóság, mintan mult évben — tudomásunk szerint — az iparhatósági megbízottak egyetlenegyszer se voltak összehívva s így sáfárközlésük halgat a krónika.

— **Nagy-Körös is fölőlvásási** ciklust rendez jótékony célra, mely ott az árva házfőlegése; de ott nem a tanárkarok, hanem a nögyvelt árvaugyi bizottsága a mozgató, eddig 3 tanár, egy orvos, a kath. káplán és egy magánorvos jelentek fölőlvásás tartására. Magyarorszag Nagy-Körösön megindult a mozgalom a háskérdésben is.

— **Az országos magyar kertészeti egyesület** f. évi április hó 25-től május hó 2-ig Budapesten első tavaszi kiállítását rendezti, melyre városunk közönségét is meghívja. A tárlat helyisége lesz a Városligetben az iparsarok déli részében. A jelentkezés határideje április 15-ik napja, a terti egyesületi tagoknak négyezsméterenkint 50 kr., nem tagoknak 1 frt. 20 négyezsmétert ténél nagyobb mellet díkjedzemeny lesz. A tárgyak április 20—23 közt küldendők be az „Orsz. m. kertészeti Egyesület” ezimére. Bővebb fölőlvásásokat szerkesztőségünk nyújthat.

— **Ne rongáljuk a kútakat.** Alighanem felszólaltunk már a szolgáló ifiasszonyok s általában a vizet hordó népség ama kíméletlen eljárása ellen, melylyel a szivattyús kútakat czelellesellen minden kímélés nélkül rángatják. A hajadonok bizonyára nem érik magukat az ó-telamentumi korban, midőn a kút melletti összejövetel és szerény viselkedésük, jövendő jobblétük reményteljes szilárd alapját képezte. Pedig nagyon kár, hogy erkölcsaik annyira lazultak: miszerint a rendőrség kénytelen büntetni őket már azért is, hogy a szivattyúkat rend-és észellenen túlságosan rongálják. Azonban vegyék tudomásul a leányzók, ha ők nem — gazdáik — miszerint a legközelebbi alkalommal egy kútra járó kis lányt 1 napi elzárásra és 2 frt pénzbüntetésre ítél a kapitányság azért: mert rajtaszítotték az erőltetett kútrángatásan.

— **Szinesztémpő.** Tolnai, a helybeli szintársulat egyik tagja, folyó hó 22-én Lévy János tagtársát a rendőrségnél bepanaszolta, s mivel Lévyt a társulat kebeléből több oknál fogva kizárta, ennek alapján kérte őt a városból elitoloncoltatni. Kérés azonban nem levén teljesíthető, panasz pedig már elkésztet, miért is nem nyert elégtételt. De Tolnai nem nyugodott s ugyanaz nap esti 7 órakor bosszút lihelve, töltött pisztolyval siettet Lévy lakására, retentőszándékát végbevindó. A szokatlan felhevültsgé láttára Lévy figyelmező lön s mint a pisztoly kakasának recsegését hallotta, menekülni siettet, de már akkor későn volt a menekülés, mert Tolnai rálött, czombjába fődórván több szem sérét. Mai napsg a gyilkosság, öngyilkosság nem is újság, inkább ragályos betegség, mely nem hogy szűnik, hanem mindjobban szedi áldozatait.

Hanem azért itt is keresel az asszonyt, ha nem azt, akkor a lányt.

— **A gyúró-gyógymódszer** (massage) újabb időben legkiválóbb orvosaink által igen jó eredményel alkalmazatik zsurgok, bénelások és csúszó bántalmak elhárítására és megszüntetésére s ez elra a legjobb hatásúnak nyilvánítják a Brázy-féle sósorszeret. Erre vonatkozólag Dr. Lőrinczy Ferencz úr, a k. k. orvosok orsz. titkára, tüdő-és szivgyógyász, a következő levelet intézte Brázy Kálmánhoz: „Budapest, 1885. márcz. 12. T. Brázy Kálmán nagykereskedő úrnak Budapesten. Csúszos (rheumatikus) bántalmaknál, az ezen betegségek következtében gyakran fejlődni szokott szivbajok elhárítása céljából, valamint számos betegségnél, egyéb gyógyhatány mellett igen czeleszerű az úgynevezett belőrsülés-kelő-gyúró-gyógymód (massage) s ezen műveléssel az ön által készített kitűnő összetételű sósorszeret minden esetben igen jó eredményel szoktam használni, s így azt mindenkinek ajánlhatom”.

ÜZLET.

Piaczi árjegyzék.

Tiszta búza métermázsánként	8. —	król 8.30 krig.
Készér	6.60	6.70 —
Rizs	6. —	6.05 —
Arpa	5.90	6.15 —
Zab	4.40	6.60 —
Tengeri kecskeméti mm.	5.40	5.50 —
Tengeri bántai	5.60	5.65 —
Köles	5.40	5.60 —
Szalonna	38. —	40. —
Krumpli	1.80	2.10 —
Szena	3.40	3.50 —
Szalma	1.40	1.50 —

Sertésvásári jelentése

az első magyar sertésbázis és kölcsönös lelegező részvénytársulatnak.

Budapest-Köbönya, márczius 26.

Heti állomány: magyar v. ár. 260—320 klg. nehéz 46—48 kgr., 180—240 kgr. nehéz 43 1/2—46 kgr.; öreg 300 klg. nehéz 44—45 kgr.; vidéki sertés 44—45 kr. Transtóban: szerbiai 43 1/2—44 kgr., Eleseg árak: Kukoricza 5.50 kgr., árpa 6.40 kr.

Helyi állomány: márcz. 19. maradt 115,844 db.

Felajátás: alvoldok kövér 1429 db.
 — sovány 1721 —
 Szerbiából 1193 —
 Romániából 965 —
 M. államvasúttal kövér 2688 —
 — sovány 2704 —
 Vidéki 231 — 11,021 —
 126,865 db.

Felajátás:

Felvidékre	274 db.
Bécsbe (m. h. 565 db.)	1389 —
Csachországba	1274 —
Bodenbach	1628 —
Rutkán át	937 —
Délmetérszágba	—
Oderbergen át	431 —
Schweiczba	—
Budapesti fogyasztás	2635 —
külföldi	300 —
Köbönyai szalonnások	—
Magyar államvaspályán	56 — 8,924 —
Marad állomány:	117,941 db.

Felölös szerkesztő: HANUSZ ISTVAN.

Fehér és crème selyem fa-ille français-e surah, satiu merveilleux, damasz, ripcz, tafetta és atlasz méterenként 75 król 10 frt 65 krig, szállit egyes ruhához és végeken vámmentesen a hívala **Hennsberg G.** (cs. és kir. udv. száll.) selyemgyári raktára Zürichben. Mintak postafordítással. Levelekre 10 kr. porto kell.

H I R D E T É S E K.

SZOLYVAI POLENAI OLENYAI

savanyúvizek valamint **LUHI-ERZSÉBET** gyogyforrás vize, — mindannyian kitűnő adóó itások s járványos betegségek alkalmával is nagyhatalmasok. — megrendelhetők

MARSALKÓ KÁROLY munkásti uradalom ásványvízki bérlelője **Nyíregyháza**-s kápatók országerte minden nevezetesebb gyogyteráriumban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Hirdetmény.

A kecskeméti reform. egyháztanács közhírré teszi, hogy az egyház tulajdonát képező bázárépülettől 6. számú **Spitzer József és fia** cég által bérelt

bolt-és raktárhelyiség

folyó 1886. évi ápril hó 1-től folyó 2. esztől 3 évre bérbeadandó. Felhivatnak bérleni szándékozókat, hogy folyó évi ápril 4-ig írásbeli ajánlataikat Magyar László főgondnok úrhoz adják be. A megnyitven a teendő ajánlatok egyike sem fogadtatnék el, a helyiségnek az egyháztanács termében árvérés útjánai bérbeadására határidőül f. évi ápril 4-ik napjának deléltől 10 órája tűztek ki.

68 (1—1) **A gondnoki hivatal.**

Méltóságos **Uzovics Pál** izsáki uradalmában 100 hektoliter legjobb minőségű, egészséges, csiraképes **lőfogó kukoricza** (csalamadénak) van eladó; ára helyben métermázsánként 7 frt.

A venni szándékozók forduljanak fenti uradalom izsáki tisztartói hivatalához. 64 (5—2)

Üzlet-eladás.

Aloírott, a vásári-kis-útczán 145. szám alatt Dégi László úr házában levő **vegyes üzletét** eladja. Az átvétel akár árúval és felszereléssel, akár a berendezés megvétele külön is történhetik. A bolthelyiséghez tartozó lakás áll: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamrából. Értekezhetni a tulajdonos **ifj. Lovass Jánossal.**

65 (2—2)

Katona Zs. hideg oltóviasza.

Az 1885. évi budapesti országos kiállításon nagy éremmel kitüntetett **hideg oltóviasz és fatapaszomat**, mely évekig eltartható, ajánlom a gyümölcstermelő közönség becses figyelmébe.

Eladási árak:

- I. sz. Nagy szelencze 1 kiló és 100 grammnyi tartalommal 1 frt 50 kr.
 - II. sz. Közép nagy szelencze 900 grammnyi tartalommal 1 " 25 "
 - III. sz. Közép szelencze 1/2 kilónyi tartalommal — " 80 "
 - IV. sz. Kis szelencze 300 grammnyi tartalommal — " 50 "
- Nagyobb vételnél kedvezmény.

Katona Zsigmond
gyógyszerész.

57 (3-3)

Lakás-kiadás.

Nagyvásári utcában Battlary-féle 109. sz. alatti ház — több rendbeli lakással — bérbeadandó. Értekezni lehet Szél-útcza, 328. sz. alatti házban Drégely tulajdonosokkal.

60 (3-3)

Házeladás.

III. tized sétatér utczában 50. sz. alatti ház szabadkéz-ből eladó. Értekezni lehet S. Kovács Mihály tulajdonossal.

58 (3-3)

Szeged.

Szálloda-megnyitás.

Szeged.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a Szécsényi téren újonnan épült

„Grand Hôtel Tisza“

ezimű étterem, kávéház, 54 vendégszoba, nagy tánc- és hangverseny-terekkel, fürdővel és légítéssel ellátott szállodánkat, mely a mai kor igényeihez képest a legnagyobb kényelemmel és eleganciával van berendezve, 1886. január hó 16-án megnyitottuk.

Megjegyezzük, hogy úgy a vendégszobák, valamint az éttermi és kávéházi árak a lehető legolcsóbbak, továbbá, hogy a kellő közelében van a színház, törvényszék, posta és távirda palotáknak, a gőzhajóállomásnak, közvetlen előtte közlekedik a lóvonatú vaspálya.

Minden vonathoz és vonattól társaskocsik közlekednek.

Kérve a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, maradtunk Szeged, 1886. január 16-án kiváló tisztelettel

41 (10-7)

Kass János és Társai.

A beteg zavart élete azonnal ismét rendes lesz, ha egészségét visszaszeri.

Kigyógyultak nyilatkozatai 1885. június, július, augusztus havakról, hasonló betegségben sínlődők javára.

Azon feltűnés, melyet a Hoff János-féle malátakivonat egészségi sőr, a Hoff János-féle malátakivonat és a Hoff János-féle malátakivonatok okoztak, e három csodaszert egyidejű jelenléte voltak, melyek a feltűnést kísérték: a múltbeli Európa, most Amerikának is egybehangzó felszólalása, minden belségi orvos jóváhagyó nyilatkozata, melyek egyenként van az érdemjegyekkel való részesítés, végre az uralkodók, hercegek és hercegnők kegye, melyhez a számos udvari szálított diplomák és kitüntetések is járulnak. Eddig a magas kitüntetések száma 63-ra rúg, mely eddig — noha azóta a gyógytani szak részére nagy mozgalom fejlődött — nem lett túlhaladva. Kezdek a közönség nyilatkozataival, melyektől több mint százszor köszöntnyilvánítás a gyárnak levélteráiban található.

HOFF JÁNOS úr,

cs. k. tanácsos, cs. k. koronás arany érdemkeresztos, magas porosz és német rendek lovagja, a Hoff János-féle malátakivonat feltalálója s egyedüli gyártója, a legtöbb európai uralkodók udvari szállítója, fő gyári üzlete Ausztria-Magyarország részére Bécsben. gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse Nr. 2.; gyári rakhelye és irodája: Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

Tolna, 1885. június 17.
A f. é. május 26-án küldött malátakészítmények nálam jó eredménnyel voltak. Évekig tartó gyötrelmes köhögésem mielőbbi van. Étvágyhiányom jóformán eltűnt. Kérem, küldjön nekem postafordítással 33 üveggel malátakivonat egészségi sőrt.
Dr. Rust Hugó,
cs. k. ezredorvos a 7-ik huszárezredben, Tolnában.

Mindenekelőtt fogadja legőszintűbb, legmélyebb hálámat az ön kitűnő malátakivonat egészségi sőrénél hatásáért, mely leányomnak oly kitűnő jogorvoslatot tett s őt oly rendkívül erősítette, étvágyát s álmát gerjesztette. Önnek, tisztelt úr, leányom nevében is kitűnő szeréért hálanyilatkozatomat kifejezve, maradok hálakötelességgel Merzlyak Lujza, szül. baró Caballini-Ehrenberg, cs. k. udv. tanácsos özvegye. Novi, Fiume mellett. 1885. júl. 5.

Tekintetes úr! Bátorodom tek. urat megkérni, hogy beteges nőm részére ismét küldjön kitűnő malátakivonatból, és pedig ugyanazon az áron, mint a multkor, mintán a malátakivonat egészségi sőrénél oly hatása volt, hogy 13 évig felhasználása után legnagyobb örömmel sokkal jobban érez magát. Ha személyesen adhatók hálámat kifejezést, nékem semmi nehezebb nem esne, s legelőbb kíváncsi lennék, ha azon legelőbbnyilvánítást embert, a sínlődők reményét, egyszer személyesen láthatám, ki minden betegnek, sínlődőknek oly csodaszertől könnyebbülést nyújt. Az Isten áldja s tartsa meg jóteszt életét hosszú ideig a sínlődők javára.
Esztergom, 1885. július 9.
Ruscher Ernő, örmester az 5. században.

Az ön Hoff János-féle malátakészítményei, melyeket én használtam, legjobb eredménnyel voltak, minthogy mellfájdalmaimtól tökéletesen megszabadultam; kérem, küldjön még 5 frttel Hoff János-féle malátakivonatsőrt.
Nagy-Mihályfalva, 1885. júl. 29.
Polyák Ferencz.

Az ön Hoff János-féle malátasőrénél használása óta egészségem annyiban javult, hogy étvágyam ismét helyre van állítva; ennekfolytán kérem, küldjön nekem ismét 11 üveggel malátakivonatsőrt.
Árpád Nagy-Szalonta, 1885. aug. 6-án.
Beothy János.

Jogosított elárúsító helyek szines könyvomatú falragaszokkal bírnak.
Árak: a valódi Hoff János-féle malátakivonat egészségi sőr: Egy palack 60 kr., 11 palack 6 frt, 25 palack 15 frt, 50 palack 30 frt, 11 palackon felül Budapestben bérmentve házhoz szállítatik. Fél kiló malátakivolat 1 2 frt 40 kr., II. 1 frt 60 kr. III. 1 frt. (Nagyobb vételnél árlengedéssel.) Malátakivolatok egy zacskó 60 kr. Malátakivonat egy üvege 1 frt 12 kr., kisebb 70 kr. Gyermek tápláltsá-liszt 1 frt. Egy malátakivolat 80 és 50 kr. 2 frttel összesen alul nem szállítatik semmi.

Főraktár: Kecskemét: Katona Zsigmond és Molnár János gyógyszerészeknél. Czegléd: Farkas Józsefnél. Felegyháza: Özv. Hoffer Ad. gyógyszerésznél. Nagy-Körös: Molnár Lászlónál. Paks: Florian Jánosnál. Szentés: Podhrádszky Ferencznél. 17 (3-3)

Lakás-kiadás.

Halasi-nagy-utcában özv. Szelezcki Jánosné házában egy kényelmes lakás, — mely all 3 padolt szobából és a szűkes mellek helyiségből — folyó evi Szentgyörgy-naptól kezdve bérbe kiadandó.

Tudakozódhatni nevezett házban tulajdonos Özv. Szelezcki Jánosnénál. 59 (3-3)

Dohány-nagyítózsde

újonnan engedélyezett bélyegelőrástással összekötve a főváros közelében azonnal átadható.

Bővebb értesítést ad Moskovits Zsigmond a „Fővárosi hitelszövetkezet“ igazgatója, Sándor-útcza, 32. sz. Budapestben. 69 (3-1)

Figyelmeztetés.

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalilag kitüntetett sósborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamránál.

SÓSBORSZESZ

gyors nyítható eszközzel: csúszos szagatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengesség, benuások, zsongorok stb. ellen: de különösen a

bedorzsóllás-kenő-gyűrő-gyógymóddal, (massage)

igen jó hatásának bizonyult. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a menyében a fognak fényt elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagatlan ezt uyer a szesz elpárologása után, valamint ajánlatos a szesz felhasználására is a hajlégek erősítésére, a fejkörpá-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizalmasnyom névsorával ellátva, minden üveggel ingyen mellékeltek.

Védjegy 319. és 320. szám. Ára egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr. Brázy Kálmán, Budapestben, IV. kerület, Múzeum-körút 23. sz.

KAPHATÓ:

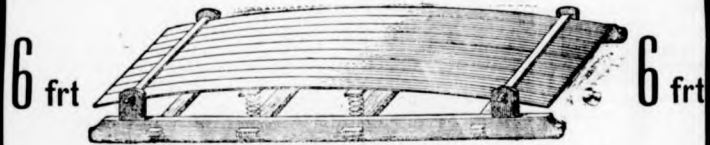
Kecskemét: Gyenes S. és fia, Harkay J., Molnár J., Pataky és Nyírady, Böka Zsigmond, Hachler Antal, Reiner Ignác, Feuer Jakab, Witz Gusztáv, Dávid Bertalan, Machleid Alajos, ifj. Bolócs István, Katona Zsigmond, Kéry Menyhért.

Szabadszállásán: Adamovics M., Gansl A., Spitzer F. Czegléd: Donovits F., Gombos F. Fia, Fabianek Vilmos, Farkas József, Türi László, Stáger József, Cségyei Béla.

Kunszentmiklóson: Tolnay A. 67 (3-1)

Cs. kir. osztrák-magyar szabadalmazott

Farugony-matraczok

Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett tiszta tartós és jutányos, különösen alkalmas intézetnek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árlengedés.

A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.

Főraktár: Bécs, I. Neuer Markt 7.

27 (12-5)

Eddig még fölül nem mulva.

MAAGER W.-féle

cs. kir. szabadalmazott valódi, tisztított

CSUKAMÁJ-OLAJ

MAAGER WILHELM-től BÉCS-ben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgált és könnyen emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlt és rendelt mint a legtisztább, legjobb, legtermészetesebb és elismert hathatós szer mell- és tüdőbajok ellen, úgy görvölly, hályog, daganat, bőrküteg, mirigybetegségek, gyengeségek, stb. ellen 1 frtos palackokban a gyári raktárban Bécs, III. ker., Heumarkt 3., úgyszintén osztrák-magyar birodalom

valamennyi gyógyszer-tárai- és fűszerkereskedéseiben.

Valódi minőségben kapható Kecskeméten: Molnár J., Katona Zs. és Machleid A. gyógyszerész uraknál. 203 (12-11)

Dr. Mikolasch Kár. féle

Legjobb szer gyomor- és tüdőbetegségek utáni el-erőtlenedésnél

China-bor.

Ára egy üveggel 1 frt 50 kr.

Dr. Mikolasch Kár. féle

Kitűnő elismert szer: oly betegség ellen, melyek vérszegénység, vagy rossz vértel erednek.

China-vas-bor.

Ára egy üveggel 1 frt 50 kr.

Dr. Mikolasch Kár.-féle

Kitűntetett szer a rossz emésztés, lassú gyomorműködés és az arra alapuló betegségeknek.

Pepsin-bor.

Ára egy üveggel 1 frt 50 kr.

Dr. Mikolasch Kár.-féle

Leghízeltebb szer a szorveket a gyomornak működése nélkül bőven táplálni.

Pepton-bor.

Ára egy üveggel 1 frt 50 kr.

Dr. Mikolasch Kár.-féle

Legjobb szer gyomor-, bélhurut- és más betegségeknek.

Rhabarbara-bor.

Ára egy üveggel 1 frt 50 kr.

Főraktár osztrák-magyar birodalom részére (Galicia- és Bukovinával együtt):

MAAGER WILHELM-nél BÉCS, III. Heumarkt 3.